

תורה אור השלם

1. וְיִזְכְּרוּם שְׂמֹחֵתֵם
וּבְמִצְוֵיכֶם וּבְרָאשֵׁי
דְּחֻשְׁבֵּם וּתְקִיעֵם
וּתְחִצְבֵּתָם עַל זְלֹתֵיכֶם
יַעַל זְבִיחַ שְׂמִלְכֵם וְזִי
לְכֶם לְזִרְזוֹן לִפְנֵי
אֱלֹהֵיכֶם אֲמֹר יי
אֱלֹהֵיכֶם: אֲנִי כֹה
2. מְמוֹר לְדָוִד הַבִּי לִי
כִּי אֵלֶיךָ הַבִּי לִי בַּיּוֹד
וְנַעַן: הַתְּלִים שֶׁן ד
3. וְלִרְשָׁעִים אֲמֹר אֱלֹהִים
מִי הוּא לִפְנֵי דָּקָה וְתוֹשָׁא
בְּרִיתִי עִלֵּי דְּסָר:
- הַתְּלִים שֶׁן ד
4. מִי יִקְוֶה לִי עַם מְנוּחָה
מִי יִתְחַבֵּל לִי עַם פְּעִילִי
אֲנִי: הַתְּלִים שֶׁן ד
5. בְּרִית בְּרִים קָעִם
וּבְסִילִים מְתֵי תְּשׁוּבָה:
- הַתְּלִים שֶׁן ד
6. סִירְתוֹרִי מִפְּלֵל שְׂכֻמוֹ
כְּפִיו מִדּוֹד תְּעַבְרָה:
- הַתְּלִים שֶׁן ד
7. לֹא יִדְעוּ וְלֹא יִפְּטוּ
בְּחֻשָּׁה יִתְהַלְכוּ יִמְטוּ
כֹּל מִוֹסֵד אֲרָץ:
- הַתְּלִים שֶׁן ד

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמתקין וכו'
הקורא שהוא ניתוסף
בחולו של מועד:

רבינו חננאל

ואמר ר' יוחנן [הנה]
לידע עושקבע אראש
בבבנו. ואסקבע את
הקירא עברדי, ולי
האח, החד, חדש וחד
הא. תא שמע יכל כש
תחוקעין לראש חדש
מפני עצמו ושל שבת בפני
עצמו כך היה חוקעין
לראש חודש, ומוסר,
ורבאשי תרשיב. ואמרין
כל הני טעמי, אדא חוקט
כל החדשים וזו להו,
שאין חוקעין א כלל
חדש, ואמר רב אשי כתיב
חודש, דמשמע ב, וכתיב
חדשכס חסר דמשמע
חדא, שנאמר ורבאשי
חדשכס, שמי איוורא חסר
שיש לו שני ראשי ואתא
מוכריז חודש אחד, וזה
אומר זו חדש השנה
שהוא גם ראש חדש, וזה
אחד מכתבי אדא (ראש
[חודש] אחד. חוב מוקטין
אדרי אחד מילא דתא
בענין שיר של דמי
משתה מי סוכה, וקתי
בזמן שחל שבת להיות
בחד מן, מיטו, וחד
שיר של ליום ביום החדש,
מחולל של מעד הדתה,
כלומר האחרון (אחרון)
נדחה. ואי אתא אדרי
אחד אמאי נדחא, ליתני
לשבת וליתני יומיה, דהא
לשבת של כשר על דרך
תקיעה. ועלתה בחיבובא
לרב אחא, ואמרין וזה
לרב אחא מנחמא וני.

וא"ר יוחנן. לכן סודרין אותן למעלה משאר אברים להראות שהן חשובין ולהודיע שהקובע החדש בזמנו: **יכול כשם שחוקעין.** על מוסף של ר"ח בפני עצמו כשחל בחול ועל מוסף שבת בפני עצמה כשהיא לילה: **קד חוקעין על כל מוסף ומוסף.** כשחלו להיות יחד:

ס"ל ובראשי חדשים. גבי תקיעות
תכניז וביזים שמחתכם וזמנעו
ובראשי חדשים ותקעתם וגו':
והוקשו כל החדשים כולן. לענין
תקיעות שמקיעותיהן שוות: שני
החדשים. ר"ח ור"ה וקרייה רחמנא
חדשכם חסר כמיז לענין תקיעות:
בבזולו של מועד. דסוכות: מה היו
אומרים. בשיר המוספין: בראשון.
ביום הראשון לחו"מ: אומרים
ה' וגו'. כל המזמור על שם שהיום
שמת צית השואבה דהיינו
עזו ובאותו מזמור קול ה' על
המים על שם ניסוך המים: ולרשע
אמר כו'. וכל המזמור דברי כבושין
לנאספים לעורה למזלח החג
ושמחים שמחת החג ומורידים מה לך
לספר חקי כלומר למה לך לבא לבית
ה' עם שאר עמי אם אינך חוזר
בתשובה ובאותו מזמור תכניז וזכר
לאלהים תודה ושם לעליון גרדין
על שחג הסוכות זמן כל תאחר הוא
גרלים כסדרן וסוף המזמור
זוכה תודה יבדנני ושם דרך ארצו
וגו': מי יקום לי עם מרעים. ובינו
בזוערים במזמור אחד הם ובינו
בזוערים מוקדם ומי יקום לי מאוחר
וזהם מקדימין את המאוחר. ונראה
עניני תפני שפרשת מי יקום לי
מזכרת על צרותן שהיו משועבדין
צבצבתי שני מלכי פרס ומלכי
יוון ומלכי רומי ואף על פי כן
אינן נמנעים מלשמוח שמחת מלכס
מפלימין מי יקום לנו להצילנו מה
מרעים האלה לולי ה' עזרתה

[illegible]

החליל פרק חמישי סוכה

אתתקין אמימר דמדלגין דלוגין. יום ראשון של חול המועד אומר
במוסף ציוס המני וציוס השלישי לפי שהוא ספק שני
ספק שלישי וכן בכל יום ויום של חול המועד ספק הראוי ופירש
בקונטרס כי היכי דלתקין אמימר לענין פסלה שצדיק נמי לענין
קורא המורה ורביעי שנתוסף לחול

ואמר ר' יוחנן לידע שהוקבע ר"ח בזמנו תרי היכירא עבדינן דחזי האי חזי וחזי בתאי חזי מיתבי דתני רבא בר שמואל א"כול כשם שתוקעין על שבת בפני עצמו ועל ראש חדש בפני עצמו כך יהיו תוקעין על כל מוסף ומוסף ת"ל ובראשי חדשיכם תיובתא דרבי אחא תיובתא מאי תלמודא אמר אביי אמה קרא ובראשי חדשיכם הוקשו כל חדשים כולם זה לזה רב אשי אמר כתיב חדשכם וכתיב ובראשי ואיזה חדש שיש לו שני ראשים הוי אומר זה ר"ה ואמר רחמנא חדשכם חד היא ועוד תניא בִּבְחֻלוֹ שֶׁל מוֹעֵד בְּרֵאשׁוֹן מֶה הָיוּ אוֹמְרִים² הָבּוּ לֵה' בְּנֵי אֱלִים בְּשָׁנֵי מָה הָיוּ אוֹמְרִים³ וּלְרִשְׁעָא אֱמַר אֱלֹהִים בְּשָׁלִישֵׁי מָה הָיוּ אוֹמְרִים⁴ מִי יָקוּם לִי עִם מְרֻעִים בְּרִבְעֵי מָה הָיוּ אוֹמְרִים⁵ בִּינוּ בּוֹעֲרִים בְּעַם בַּחֲמִישֵׁי מָה הָיוּ אוֹמְרִים⁶ הַסִּירוֹתִי מִסֶּבֶל שִׁכְמוֹ בְּשֵׁשִׁי מָה הָיוּ אוֹמְרִים⁷ יְמוּזוֹ כֹּל מוֹסְדֵי אֶרֶץ וְאֵם חַל שֶׁבֶת בְּאֶחָד מֵהֶם יְמוּזוֹ יִדְחָה רַב סִפְרָא מִנָּח בְּהוּ סִימְנָא הוֹמְבָה"י רַב פֶּפֶא מִנָּח בְּהוּ סִמְנָא הוֹמְבָה"י וְסִימְנָךְ⁸ אִמְבוּהָא דְסַפְרֵי תִּיּוֹבְתָא⁹ דְּר' אַחָא בַר חֲנִינָא וְהָא ר' אַחָא בַר חֲנִינָא קָרָא וּמִתְנִיתָא קָאמַר אִמְר רִבִּינָא לֹמַר שְׁמַאֲרִיכִין בְּתִקְיעוֹת רַבֵּנן דְּקִיסְרֵי מִשְׁמֵיהּ דְּר' אַחָא אִמְרִי לֹמַר שְׁמַרְבָּה בְּתוֹקְעִין וְאַנָּן דְּאִית לָן תְּרֵי יוֹמֵי הִכֵּי עֲבַדְיָנָן אֲבִי אִמְר שְׁנֵי יִדְחָה רַבָּא אִמְר¹⁰ שְׁבִיעֵי יִדְחָה תְּנִינָא אִמְר לְהוֹיּוֹת בְּאֶחָד מֵהֶן יְמוּזוֹ יִדְחָה אֲתִקִּין אִמְר

ביעי ידחה תניא כותיה דרבא אם חל שבת
 שו ידחה אתקין אמימר בנהרדעא דמדלגי דלוגי:

מתני'

י' תנחומין ש'עשעו כלומר אף לפי לרבותיו אין לנו נמנעין מלכח
 מפני שעכשיו זמן מתנות עניים שהוא זמן אסיף זמן לקט שכה
 לבתיאם קורין לפייהם להוכיחם שיעשרו כראוי ואע"פ שהמעשרות
 ואומרים בלכס מי יגיד מעשיו הנוטע און הלא ישמע אם יורר עין
 ש'כמו. דברי תנחומין הן אם תזכו בזרה קראת ואחלץ אענין בסת
 ש'מלא בזאת אפקוק לך על שם שמתפללין על הגשמים וזכרים להם
 ש'מלאהו שאלה לם בזרה וסוף המומור ויכילהו ממלח זרה וגו':
 י' על שם שכתוב בו עני רשע ה'דלוק אלו מעשרות שכן הוא נדרש
 ומי שאינו נותן לבו להצין לכן בחסדה יתהלכו זו מיתה דתתן
 ל' שנה מפני גול מתנות עניים וגורם קללה לעולם ורעבון שימוטו
 שיר שבת: ימוטו ידח. שהוא שיר אחרון ונדחה מפני שאמרו
 ובשני שיר של אחד שבת נמצא האחרון נדחה: הומב"ז. סימן
 ה' וסימנך. שלא תטעה אחיה סימן של רב ספרא: אמבואה
 ה' וסימנך. אמבואה ואבותיהם מנזיין אללם אף כאן מי שמא
 א' דלמר תוקעין על כל מוסף אלמא דלמר לכל אחד שירו והכח
 ר' של שבת: אמר רבינא לומר ש'מאריך בשקיעות. ברייתא קתני
 מוסף ולא ה"ל לפרושי הכי דודאי אין אומר אלל שיר אחד ואין
 במשך התקיעות כשיש שני מוספין ואומרין השיר לאחר שקרבו
 והו' חד מיחשבי דתנן בערבין (דף ג.) אין פוחתין משתי חוללות
 י' עדין. משום דליירי בשתי פרשיות המאורעות ליום דלחין
 מוספי היום וקרבות החג אינן שוין שהפרים מתמעטין והולכין
 בזוים השני דא"כ עדינן ליה חול ומיבעי לן למימר ציה ובחמשה
 הימים למי אמרינן ציומא קמא בזוים השני דה"ל למימר מאתמול
 כרחק למחר שהוא יו"ט לא מנתי למימר בזוים השני דאלס
 בזוים השלישי ושני נדחה ממקומו מפני שהוא ספק ידחה לגמרי:
 ואחרונה נעקרה: אפקין אממר רמלני דלוגי. ונמצאו כולו עומדין.

ספק שלישי ולמחר אומרים ביום השלישי וציום הרביעי ובשלישי דחול
בצמתיים דחול המועד שהוא הושענא רבא אומרים ביום הששי וציום
(מגילה דף כג.) גבי ר"ח רב אמר דולג שאומר השני אחד מן הפסוקים
ויראי התורה שהרביעי הקורא שהוא (ה) מוסק בחולו של מועד יותר
היום כמו ששליח לצור אומנן ואם שבת הוא קוראן המפטיר
יטרו ומכל מקום כך היו נוהגין רבותי שני ראשונים קוראים
היום כלל והרביעי חוזר וקורא מה שקראו שנים הראשונים:
ממתי

נה.

עין משפט
נר מצוה

כב א מִי פִּי מִהֵל כְּלִי
הַמִּקְדָּשׁ הֵלִי הִי:
כג ב מִי פִּי מִהֵלכוֹת
תִּמְדִּין הִלְכָּה יֵא סִמֵּג
עֶשֶׂן רֹה:
כד ג טוֹשׁ״ע אִ״ח סִימֵן
תִּרְסֵב סַעֲיָן ג וְתִרְסֵג
סַעֲיָן א:

מוסף רע"י

הבו לה' וגו' בינו
בוערים בעם. כולם
רמוזים על עסקי מתנות
עניים מפני שזמן אקופה
הוא ועת ליתן לקט שכה
ופאה ומעשרות שישמעו
מפרשים ויפרישו צעין
יפה (לעיל ח).

רבינו חננאל (המשך)

ואין דתו דבירו, ופירש
 ר"ח, אתא ל' דידקדק
 פירושו בנתיבות אדיתו ל'ה
 בידה, כן פירושה, האי
 ותקעו תכלי לפי המוסק,
 לומר שמרבה בתקיעה א'
 כלומר
 מאריך בתקיעה. ותקעו
 ומעריץ ותקעו ומאריך
 לפי המוסק, ותכלי בידה,
 אבל לזה כפני עצמו לא
 כפני עצמו. ואקא אדית
 כן תרי יומי איכ' עוברין
 במקרא בשפירא ובתכלה.
 וכן אימר ישני נדה,
 פירוש בשני ימים שדור
 קרין בן בספירא בין
 בעלותא ובתחשה שדור
 יום וגו', ובשליש שדור
 ויכוס השליש, ומצא יום
 שיש שדורה. רבא אמר
 בשני דההא. פ' שני ימים
 טובים וכו' ובתחשה שדור
 שיש יום קרן שדורה
 חולו של מועד קרין
 ויכוס השני ואחריו ויכוס
 השליש ואחריו ויכוס
 הרביעי ואחריו ויכוס
 החמישי ואחריו שדורה
 שיש עברה [ו]יכוסים שדורה
 ולמחר שהוא יום טוב
 קרין ביום השמיני, ומצא
 שיש טוב שיש יום שדורה.
 וכן שביעי שדורה א' הדתאי
 גתאי כרבא א' הדתאי
 ימוטו ידח' פ' שני ימים
 שיש פירוש ביום בריית,
 שיר פירוש דחולו המועד
 ידח' הסוכות. ואימו
 ימוטו ידח' פ' שני ימים (שם)
 עברה, שהוא שיש ימי
 חולו של מועד. אחקין
 אממור בנחרעדא מדלגין
 ולולוי. מצאנו שפירוש
 אחקין דצ"ל ח' מנהג
 באגרון בתרין מיתבא,
 כיום חמישי ויכוס השני
 ויכוס ימים טובים. קרין
 ובתחשה שדור שיש ימי
 שיש יום השליש שהוא חול
 [המועד], קרין בן יום
 השני, ולוי קרין ויכוס
 השליש, וישאל קרוא
 השני (הרביעי), [השליש]
 והרביעי דהוא מפטיר,
 קרוא ויכוס השני ויכוס
 השליש. וכן מוכיזת קר'
 ענינו ובשביעי קר' ביום
 השני ויכוס השביעי.
 וכן תהפלה.

(א) נראה ד"ל שאין חוקעין בחודש שיש בו ז' מוספין רק

(ב) נראה דפ"ל היינו שיר של יו"ט של ערבָה וכו'.